

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 36/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om en effektreserv som säkerställer balansen mellan elproduktion och elförbrukning

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 8 december 2010 en proposition med förslag till lag om en effektreserv som säkerställer balansen mellan elproduktion och elförbrukning (RP 299/2010 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Arto Rajala, arbets- och näringsministeriet
- överingenjör Timo Vapalahti, Energimarknadsverket
- direktör Risto Leukkunen, Försörjningsberedskapscentralen
- direktör Pertti Kuronen, Fingrid Oyj
- expert Rami Rajala, Finsk Energiindustri rf.

Dessutom har ett skriftligt utlåtande lämnats av
— Suomen ElFi Oy.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om en effektreserv som säkerställer balansen mellan elproduktion och elförbrukning. Den nya lagen ersätter den gällande lagen om säkerställande av att vissa effektreserver inom elproduktionen kan användas. Syftet med propositionen är att fortsättningsvis garantera förutsättningar för att upprätthålla en effektreserv och att utveckla systemet med en effektreserv i en mer flexibel och mångsidig riktning. Genom att upprätthålla effektreserven minskar risken för att man blir tvungen att begränsa elförbrukningen vid förbrukningstoppar vintertid för att kunna upprätthålla effektbalansen inom elsystemet.

Det nuvarande tidsbundna effektreservsystemet föreslås bli ersatt med ett permanent system. En bedömning av behovet av effektreserver och av mängden av behövlig kapacitet ska dock

göras med jämna mellanrum. Bedömningen ska göras minst vart fjärde år.

Med avvikelse från det nuvarande systemet ska det vara möjligt att i fortsättningen erbjuda systemet också annan elproduktionskapacitet än kapacitet vid kondenskraftverk som hotas av nedläggning. Dessutom föreslås att aktörer med förmåga till flexibel elförbrukning ska ha möjlighet att delta i effektreservsystemet.

Den elproduktionskapacitet eller last med förmåga till flexibel elförbrukning som behövs som effektreserv vid varje tidpunkt ska skaffas genom ett anbudsförfarande. Energimarknadsverkets uppgift är att bedöma behovet av effektreserver och den behövliga kapacitetens mängd och att vid behov ordna ett anbudsförfarande för att skaffa kapacitet till effektreservsystemet.

Effektreservsystemet ska finansieras med särskilda avgifter för elförbrukningen, som grundar sig på utnyttjandet av elsystemet och stamnätet och som den stamnätsinnehavare som

påförts systemansvar har rätt att ta ut av användarna av överföringstjänster.

Lagen avses träda i kraft den 1 mars 2011.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Ekonomiutskottet föreslår att lagförslaget godkänns.

I dagsläget ingår i effektreservsystemet tre kraftverk: Mussalo 2, Vaskiluoto 3 och Kristiina 1. Kraftverken har en sammantagen effekt om 600 MW. Under perioden 2009—2010 aktiverades effektreserven på elbörsen vid tre tillfällen. I det sammanhanget startades Mussalo 2 en gång 2009. Samma anläggning startades 2007 en gång för att kontrollera effektbalansen. Resten av den behövliga effektreserven startades i Sverige. År 2008 behövde effektreserven inte aktiveras en enda gång på elbörsen och inga kraftverk behövde startas i beredskapssyfte.

I fjol fick ägarna till de kraftverk som ingår i effektreservsystemet ca 13 miljoner euro i ersättning. Kostnadseffekten för den stamnätsanslutna elförbrukningen var ca 0,017 cent/kWh.

Med tanke på samhällsfunktionerna är det viktigt att det effektreservsystem som upphör den 28 februari i år fortsätter med en bredare och bättre struktur, menar utskottet. Under förbrukningstoppar räcker vår elproduktionskapacitet inte till att täcka förbrukningen. Enligt propositionen kan effektbristen i värsta fall uppgå till 17 procent (2 500 MW) av toppförbrukningen vintern 2011—2012. Syftet med effektreserven är att minska risken för att man blir tvungen att begränsa elförbrukningen under förbrukningstoppar eller vid driftstörningar vintertid. Kraft-

verksinnehavare kan ställa till effektreservsystemets förfogande kraftverksenheter som är anslutna till det finska elsystemet, i praktiken belägna i Finland.

De viktigaste aktörerna i systemet är Energi marknadsverket och stamnätsinnehavaren Fingrid Oyj som påförts systemansvar. De har i likhet med andra experter som utskottet hört förordat lagförslaget. Den allmänna styrningen och uppföljningen av lagens genomförande hör till arbets- och näringsministeriet.

I lagen sägs det att en elanvändare kan erbjuda effektreservsystemet ett objekt som har anslutits till det finska elsystemet eller en kombination av sådana objekt som har förmåga till flexibel elförbrukning. Enligt övergångsbestämmelsen kan objekt med förmåga till flexibilitet utnyttjas som effektreserv från och med den 1 december 2013. Övergångstiden uppges bero på detaljer som har med det praktiska genomförandet av systemet att göra och som kan anses vara motiverade för systemets utformning.

Utskottet ser det som angeläget att elanvändarna är flexibla i sin förbrukning för att effektreserven ska behöva utnyttjas så lite som möjligt för inhemsk förbrukning.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 18 januari 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Mauri Salo /cent
medl. Hannu Hoskonen /cent
Harri Jaskari /saml
Anne Kalmari /cent
Matti Kangas /vänst
Toimi Kankaanniemi /kd
Miapetra Kumpula-Natri /sd

Jouko Laxell /saml
Eero Lehti /saml
Päivi Lipponen /sd
Marjo Matikainen-Kallström /saml
Petteri Orpo /saml
Sirpa Paatero /sd
Oras Tynkkynen /gröna
Markku Uusipaavalniemi /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Eelis Roikonen.